

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ**

*здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 016 Спеціальна освіта*

УДК 376:378.147

М 54

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Житомирського державного університету
імені Івана Франка
(протокол № 5 від 29.03. 2024 р.)*

Рецензенти:

Ганна СЛОЗАНСЬКА – доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Марина ЛЕМЕЩУК – кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Олег МАЗЯР – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри соціальної та практичної психології Житомирського державного університету імені Івана Франка

М 54

Методичні рекомендації до проходження практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта: Вид. 2-ге, переробл. та допов./ уклад.: І.Долінчук, Л. Котлова, Г. Хворова, І.Плющенко. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 47 с.

Методичні рекомендації до проходження практики за спеціальністю 016 Спеціальна освіта спрямовані для забезпечення здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти матеріалами, які містять покрокову інструкцію щодо виконання відповідних завдань та заповнення нормативної документації. У рекомендаціях містяться пояснення та посилання на ресурси, які сприяють формуванню компетентностей. Представлені матеріали можуть стати при нагоді здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта та керівникам практики.

УДК 376:378.147

© Колектив авторів, 2024

© Житомирський державний університет
імені Івана Франка, 2024

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРАКТИКИ	4
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКАМИ	5
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА	6
Навчальна практика з вступу до спеціальності (1 курс). Ошибка! Закладка не определена.	
Навчальна психолого-педагогічна практика (2 курс)	9
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА	12
Виробнича (педагогічна) практика (3 курс).....	12
Виробнича психолого- педагогічна практика (4 курс)	16
Виробнича практика зі спеціальної освіти з основами логопедії (4 курс)	20
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО НАВЧАЛЬНИХ ТА ВИРОБНИЧИХ ПРАКТИК	25
ДОДАТКИ	27

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Методичні рекомендації до проходження практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта розроблені відповідно до чинного *Положення про практики здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка від 27 грудня 2022 року*. Основні засади Положення визначають практику як обов'язковий компонент фахової підготовки спеціалістів шляхом побудови власної траєкторії навчання з можливістю поєднання формальної та неформальної освіти. Це трактується як варіативність здобувачів вищої освіти окреслювати та формувати як загальні, так і спеціальні компетентності, спираючись на широту особистісних вподобань, що стосуються фахової діяльності.

Мета практики полягає в оволодінні здобувачами сучасними методами, навичками та способами організації майбутньої професійної діяльності, формування, на базі одержаних в Університеті знань та вмінь, фахових компетентностей для прийняття самостійних рішень в ході вирішення завдань професійного спрямування. Проходження практики передбачає безперервність і послідовність її проведення на всіх етапах здобуття вищої освіти.

Основні завдання практики полягають у поглибленні та закріпленні теоретичних знань під час практичних ситуацій, опануванні набутих вмінь та навичок ході професійної діяльності майбутнього спеціаліста.

За змістом і метою практика залежно від галузі знань, спеціальності, освітньої програми, за якою навчаються здобувачі вищої освіти, може бути навчальною та виробничою.

Навчальна практика спрямована на формування компетентностей в умовах практичних занять, які відбуваються в Житомирському державному університеті імені Івана Франка. Однак можливими є відвідування закладів, в яких здійснюється практична діяльність логопедів, асистентів вчителів/вихователів, вчителів-дефектологів. Завданням навчальної практики є ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями обраного фаху, закріплення та поглиблення знань і формування первинних професійних умінь і навичок із дисциплін відповідного спрямування.

Виробнича практика здобувачів вищої освіти є невід'ємною частиною навчального процесу, яка забезпечує узагальнення теоретичних знань, а також розвиває здатність застосовувати їх на практиці, тобто у спеціальних закладах, де спеціалісти працюють з дітьми з особливими освітніми потребами. Попередньо з цими закладами укладається угода про партнерство та співробітництво, яка урегулює питання організації фахової практики. Підставою для проходження виробничої практики стає службова записка декана факультету та наказ ректора.

Зміст та процесуальні характеристики практики регламентуються *наскрізною та робочою програмами*, які розробляються згідно з навчальним планом і затверджуються напередодні навчального року; розміщені на сайті університету та зберігаються на кафедрі. Перед початком виробничої практики факультетським керівником практики та деканом факультету складається *службова записка* про закріплення здобувачів вищої освіти за базами практики та керівниками, на підставі якої оформлюється відповідний *наказ* ректора університету. Зміст службової записки та наказ складаються опираючись на *відношення про проходження практики*, які надають здобувачі вищої освіти за два тижні до її початку. У разі необхідності, кафедральний і факультетський керівники практики можуть забезпечити студентів *направленнями* на практику. Здобувачі вищої освіти проходять *інструктаж із питань охорони праці* та роблять відповідну відмітку у журналі. Результати проходження практики оформлюються документально відповідно до виду практики.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКАМИ

Навчальна та виробнича практики здобувачів вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта проходить відповідно до графіку, що розміщений на сайті університету. Організаційними питаннями практики займаються факультетський та кафедральний керівники, які забезпечують розподіл здобувачів освіти між науково-педагогічними працівниками.

За два тижні до початку практики здобувачі вищої освіти мають визначитися з місцем проходження практики та подати кафедральному керівнику *відношення* з бази практики (зразки та форми відношень розміщені в додатках), яка бере на себе зобов'язання забезпечити умови для проходження практичної діяльності здобувачами освіти. У разі необхідності, факультетський та кафедральний керівники практики можуть зорієнтувати студентів щодо можливих баз для проходження практики.

Перед початком практики факультетський та кафедральний керівники проводять *інструктаж з питань охорони праці* й ознайомлюють здобувачів вищої освіти з її змістом. Однак, студенти мають можливість самостійно ознайомитися з *робочою програмою* практики, яка розміщується в Е-портфоліо на сайті університету, а також з *методичними рекомендаціями* щодо проходження практики в електронній бібліотеці університету. Зазначені документи інформують здобувачів вищої освіти стосовно особливостей проходження навчального або виробничого виду практики. Там зазначені основні її завдання, мета, компетентності, яких здобувач має набути впродовж цього періоду та скерувати його щодо програмних результатів практичної діяльності. Детально обґрунтовані критерії оцінювання завдань та вказаний перелік звітної документації.

Настановна конференція, яку організують керівники практики спрямована на вирішення і з'ясування організаційних питань, обговорення ймовірних труднощів та особливостей проходження практики. Оскільки основна діяльність здобувачів освіти може проводитися з дітьми, які мають специфічні порушення (слуху, мовлення, зору, опорно-рухового апарату, інтелектуального розвитку), це вимагає відповідної поглибленої теоретичної та практичної підготовки, опанування категоріального апарату, розуміння певних етичних аспектів психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами, тому з цією метою здобувачі повинні завчасно продумати та обговорити на конференції необхідні питання та специфіку взаємодії з дітьми та фахівцями, які з ними працюють. Одним із напрямків настановної конференції є ознайомлення з особливостями оформлення звітної документації та представлення результатів практики.

Під час проходження виробничої практики, здобувачі вищої освіти прибувають на базу практики в її перший день. Проходять необхідний інструктаж щодо внутрішнього розпорядку дня, визначають з логопедом, вчителем-дефектологом, асистентом вчителя/вихователя графік роботи і дотримуються його. Керівник практики від університету та кафедральний керівник практики повинні бути ознайомлені з цим графіком і можуть перевірити присутність студентів на базі практики. Відсутність студентів на базі практики без поважних причин вважається пропуском. Не допускається порушення режиму роботи бази практики, фото- та відеозйомка без спеціального дозволу керівника закладу.

По завершенню проходження практики відбувається *підсумкова конференція*, яка передбачає звітування студентів про виконання завдань практики (можливий варіант у вигляді презентації). Здобувачі рефлексують щодо набутих умінь і навичок, розвитку власних компетентностей та обговорюють план та варіації їх вдосконалення та подальші шляхи професійного розвитку.

Матеріали практики у повному обсязі та у встановлений термін здаються керівнику практики, який здійснює оцінку запланованих видів робіт та робить відповідний запис у щоденнику, відомості та заліковій книжці здобувачів вищої освіти. Негативна оцінка за практику прирівнюється до академічної заборгованості.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА З ВСТУПУ ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

(спеціальність 016 Спеціальна освіта,
освітня програма «Спеціальна освіта (логопедія)»)

1 курс

Навчальна практика зі вступу до спеціальності проводиться для здобувачів вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта першого (бакалаврського) освітнього рівня вищої освіти освітньої програми «Спеціальна освіта (логопедія)» у першому семестрі у формі екскурсій до закладів. Практика триває 2 тижні (3 кредити ЄКТС).

Мета практики – ознайомити здобувачів зі специфікою роботи асистента вчителя/вихователя, вчителя-дефектолога та вчителя-логопеда в закладах різного спрямування (освітні заклади з інклюзивною та спеціальною формою навчання, інклюзивно-ресурсні центри, реабілітаційні центри та медичні установи, громадські організації, благодійні фонди, тощо).

Завдання практики:

1. Ознайомитись з роботою фахівців під час екскурсій до закладів спеціальної, дошкільної та загальної середньої освіти, інклюзивно-ресурсних центрів, реабілітаційних центрів та медичних установ, громадських організацій, благодійних фондів.
2. Підготувати та оформити три повідомлення у соціальних мережах про знайомство з вчителем-дефектологом, вчителем-логопедом, асистентом вчителя/вихователя, загальний опис їхньої діяльності.
3. Провести інтерв'ю з вчителем-логопедом, вчителем-дефектологом, асистентом вчителя/вихователя.
4. Здійснити самоаналіз проходження практики: рефлексія досвіду проходження практики (звіт).

За час проходження практики здобувач вищої освіти має набутти таких компетентностей:

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

Програмні результати навчання:

ПР2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

ПР4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

ПР11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методиками, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

ПР13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

ПР17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

ПР18. Розуміти і реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР20. Налагоджувати конструктивні стосунки із колегами в рамках роботи команди психолого-педагогічного супроводу.

Організація практики.

Навчальна практика зі вступу до спеціальності проходить у форматі практичних занять та екскурсій до установ, де функціонують посади вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, асистента вчителя/вихователя, під час яких здобувачі:

- знайомляться з установами, фахівці яких здійснюють їхні презентації;
- проводять інтерв'ю з вчителем-логопедом, вчителем-дефектологом, асистентом вчителя/вихователя щодо особливостей їх посадових обов'язків, знайомляться з робочою, звітною та нормативною документацією, основними напрямками їхньої діяльності та функціями;
- оформлюють три публікації у соціальних мережах про специфіку роботи вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, асистента вчителя/вихователя;
- здійснюють самоаналіз проходження практики (звіт).

Здобувачі відвідують всі заняття, а керівник практики здійснює відповідний контроль. Відсутність здобувачів вищої освіти у закладі чи установі під час проходження практики можлива тільки з поважних причин. У випадку відсутності здобувачів вищої освіти за місцем проходження практики з неповажних причин їхня оцінка знижується.

У закладах, які відвідуються під час практики, здобувачі дотримуються встановленого режиму праці. Фотозйомка й ознайомлення з документацією відбувається з дозволу керівників та адміністрації закладу. Здобувачі можуть вести робочі записи.

Професійно важливі питання, які з'ясовують здобувачі вищої освіти:

1. Основні напрямки і задачі професійної діяльності вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, асистента вчителя/вихователя закладу.

2. Професійно-етичні питання діяльності вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, асистента вчителя/вихователя.

3. Психолого-педагогічні особливості взаємодії і спілкування вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, асистента вчителя/вихователя з дітьми, які мають особливі освітні потреби.

4. Необхідність вивчення наукової і методичної літератури, яка відповідає основним напрямкам роботи вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, асистента вчителя/вихователя.

Перелік нормативних документів роботи асистента вчителя/вихователя, логопеда, дефектолога з якими потрібно ознайомитися:

1. Нормативи часу на різні види роботи та, власне, графік роботи.
2. План роботи на рік.
3. Журнали щоденного обліку роботи, розвивальних та корекційних занять.
4. Інформація та зразки про форми і терміни звітності.

Орієнтовний план інтерв'ю з асистентом вчителя/вихователя, вчителем-логопедом, вчителем-дефектологом:

1. У чому полягає специфіка роботи вчителя-логопеда / вчителя-дефектолога / асистента вчителя/вихователя?
2. Що стало стимулом для обрання Вами професії?

3. З якими труднощами Ви найчастіше стикаєтеся у своїй роботі? Як їх долаєте?
4. Які найважливіші професійні якості та уміння вчителя-логопеда / вчителя- дефектолога / асистента вчителя/вихователя?
5. Наведіть приклад успішного вирішення Вами професійної проблеми.
6. Наведіть приклад проблеми, яку не вдалося до кінця вирішити.
7. Що би Ви побажали здобувачам, виходячи із власного досвіду?

Оцінювання практики та вимоги до звітної документації:

Впродовж практики здобувачі готують такі види робіт:

1. Три повідомлення у соціальних мережах про знайомство з вчителем-логопедом, вчителем-дефектологом, асистентом вчителя/вихователя та загальний опис їхньої діяльності. Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання роблять одне повідомлення.

Критерії оцінювання: глибина та розлогість матеріалу, фотоматеріали

2. Матеріали інтерв'ю з вчителем-логопедом, вчителем-дефектологом, асистентом вчителя/вихователя.

Критерії оцінювання: розлогість, деталізованість матеріалу

3. Самоаналіз проходження практики (звіт) **(Додаток 3)**.

Критерії оцінювання: визначення знань, умінь та навичок, які необхідно розвинути, детальне планування їхнього розвитку; конкретність заходів саморозвитку, встановлення чітких і реалістичних термінів формування знань і розвитку умінь.

Критерії оцінювання завдань:

№	Вид діяльності здобувачів вищої освіти	Термін виконання	Кількість балів
1.	Публікації у соціальних мережах	I-II тиждень	50
2.	Проведення інтерв'ю	I-II тиждень	20
3.	Самоаналіз проходження практики (звіт)	II тиждень	30
	Всього:		100

Захист практики.

Оформлення завдань практики здійснюється у час, відведений для самостійної роботи здобувача. Здобувачі здають матеріали практики на підсумковому занятті, звітуються про виконані завдання, зауважують на результатах рефлексії щодо вмінь та навичок, які формувалися та які необхідно розвивати надалі. Звіт за результатами проходження практики разом із матеріалами практики подається керівнику практики у письмовому вигляді.

НАВЧАЛЬНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

(спеціальність 016 Спеціальна освіта,
освітня програма «Спеціальна освіта (логопедія)»)

2 курс

Навчальна психолого-педагогічна практика проводиться для здобувачів вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта першого (бакалаврського) освітнього рівня освітньої програми «Спеціальна освіта (логопедія)» у четвертому семестрі. Практика триває 3 тижні (4,5 кредити ЄКТС).

Мета практики – ознайомити здобувачів з професійною діяльністю та специфікою роботи вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, асистента вчителя/вихователя та інших фахівців освітніх закладів з інклюзивною та спеціальною формою навчання, навчально-реабілітаційних центрів для дітей та молоді з функціональними обмеженнями, медичних установ, інклюзивно-ресурсних центрів, громадських і благодійних організацій.

Завдання практики:

1. Ознайомлення з обов'язками, змістом і плануванням роботи фахівців, які працюють на базі практики (вчитель-логопед, асистент вчителя/вихователя, вчитель-дефектолог, ін.).
2. Набуття досвіду роботи та формування первинних умінь та навичок у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, в т.ч. з мовленнєвими порушеннями.
3. Участь у розробці корекційно-розвивальних занять із дітьми з особливими освітніми потребами за вибором, відповідно до профілю роботи закладу і, за нагоди, здобувачі асистують фахівцям у проведенні занять.
4. Виготовлення дидактичних матеріалів для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.
5. Здійснення самоаналізу проходження практики (звіт).

За час проходження практики здобувач має набутти таких компетентностей:

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньокорекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

ПР1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

- ПР2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.
- ПР4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.
- ПР5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньокорекційного процесу в різних типах закладів.
- ПР11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.
- ПР14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.
- ПР15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.
- ПР 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.
- ПР 20. Налагоджувати конструктивні стосунки із колегами в рамках роботи команди психолого-педагогічного супроводу.

Організація практики.

Навчальна психолого-педагогічна практика проходить у форматі відвідування закладів та установ, відповідно до розкладу.

Під час проходження практики здобувачі:

- ознайомлюються з обов'язками, змістом і плануванням роботи, проводять спостереження за діяльністю вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, асистента вихователя/вчителя які працюють на базі практики;
- переймають досвід роботи та формують первинні уміння та навички у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами;
- беруть участь у розробці корекційно-розвивальних занять із дітьми з особливими освітніми потребами за вибором, відповідно до профілю роботи закладу, і за нагоди асистують у проведенні занять;
- виготовляють дидактичні матеріали для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами;
- здійснюють самоаналіз проходження практики (звіт).

Відсутність здобувачів вищої освіти у закладі чи установі під час проходження практики можлива тільки з поважних причин. У випадку відсутності здобувачів вищої освіти за місцем проходження практики з неповажних причин їхня оцінка знижується.

На базах практики здобувачі дотримуються встановленого режиму праці. Фотозйомка та ознайомлення з документацією відбувається лише з дозволу педагогів закладу. Здобувачі можуть робити робочі записи. У закладах, які стають базами практика, здобувачі дотримуються встановленого режиму праці. Звіт за результатами проходження практики та матеріали практики здаються на підсумковому занятті.

Оцінювання практики та вимоги до звітної документації.

Впродовж практики здобувачі готують наступні види робіт:

1. Щоденник практики, який повинен бути заповнений відповідно до вимог (Додаток 2).

Критерії оцінювання: використання професійної термінології, конкретний опис видів діяльності, правильність оформлення.

2. Конспекти трьох корекційно-розвивальних занять (в залежності від посади, на якій проходить практику здобувач).

Критерії оцінювання: розлогість, деталізованість, коректність формулювань

3. Результати спостереження за роботою спеціаліста, в т.ч. аналіз занять (в залежності від посади, на якій проходить практику здобувач).

Критерії оцінювання: конкретність, використання професійної термінології, коректність формулювань.

4. Атрибути та роздаткові матеріали для роботи з дітьми з особливими потребами.

Критерії оцінювання: наявність атрибутів та роздаткових матеріалів, дотримання гігієнічних вимог, естетичний вигляд.

5. Звіт за результатами проходження практики (Додаток 4).

Критерії оцінювання: визначення знань, умінь та навичок, які необхідно розвинути, детальне планування їхнього розвитку; конкретність заходів саморозвитку, встановлення чітких і реалістичних термінів формування знань і розвитку умінь

Критерії оцінювання завдань:

№	Вид діяльності здобувачів вищої освіти	Термін виконання	Кількість балів
1.	Спостереження за роботою спеціалістів, асистентська участь у їх діяльності	I-III тиждень	30
2.	Розробка корекційно-розвиткових занять для дітей з ООП	II-III тиждень	30
3.	Підготовка дидактичних матеріалів до занять	II-III тиждень	30
4.	Самоаналіз проходження практики (звіт)	згідно розкладу	10
	Всього:		100

Захист практики.

Захист навчальної психолого-педагогічної практики відбувається на підсумковому занятті. Здобувачі вищої освіти звітують про виконання всіх поставлених завдань, зауважують на результатах рефлексії щодо вмінь та навичок, які формувалися впродовж практики та які необхідно розвивати в подальшому. Звіт за результатами проходження практики разом із щоденником та матеріалами практики подається керівнику практики у письмовому вигляді.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА

(спеціальність 016 Спеціальна освіта,
освітня програма «Спеціальна освіта (логопедія)»)

3 курс

Виробнича (педагогічна) практика проводиться для здобувачів вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта першого (бакалаврського) освітнього рівня вищої освіти освітньої програми «Спеціальна освіта (логопедія)» у шостому семестрі з відривом від академічних занять. Практика триває 6 тижнів (9 кредитів ЄКТС).

Мета практики – набути первинні навички навчально-виховної діяльності на посаді асистента вчителя закладу загальної середньої освіти (асистента вихователя закладу дошкільної освіти) в умовах спеціального та інклюзивного навчання; закріпити навички спостереження за дитиною; сформувати вміння адекватно взаємодіяти з учнями з особливими освітніми потребами, надавати їм допомогу у навчальній діяльності.

Завдання практики:

1. Ознайомитись з документацією (в т.ч. з Індивідуальною програмою розвитку дітей з ООП) та діяльністю асистента вчителя/вихователя.
2. Здійснювати спостереження за двома дітьми з особливими освітніми потребами (під час занять, ігор, спілкування з однолітками та педагогами).
3. Здійснити дослідження особливостей навчального та сімейного середовища дитини з ООП, її психічного стану та здоров'я, соціальної сфери, перспектив взаємодії у формі гугл-опитування, анкети, бесіди, тощо з батьками та педагогами.
4. Розробити та провести ігри, вправи та фізкультхвилинки для дітей з відповідними нозологіями.
5. Розробити консультації батьків дітей з особливими освітніми потребами та педагогів, які з ними працюють щодо особливостей розвитку дитини, шляхів співпраці.
6. Розробити та провести три різних заняття із елементами адаптованих чи модифікованих завдань для дітей з відповідними нозологіями.
7. Здійснити самоаналіз проходження практики (звіт).

За час проходження практики здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей:

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньокорекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-12. Здатність організувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-17. Здатність до розуміння інклюзивних цінностей; застосування знань при здійсненні модифікацій та адаптацій змісту і методів навчання, у процесі проектування освітнього процесу та безпечного інклюзивного середовища.

Програмні результати навчання:

ПР1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

ПР5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньокорекційного процесу в різних типах закладів.

ПР6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

ПР7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

ПР8. Організувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

ПР9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

ПР12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

ПР13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

ПР 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

ПР 19. Розробляти та демонструвати окремі елементи програми супроводу (педагогічного, медичного, психологічного, соціального) дітей різних нозологічних груп та їх батьків.

ПР 20. Налагоджувати конструктивні стосунки із колегами в рамках роботи команди психолого-педагогічного супроводу.

Організація практики.

Здобувачі вищої освіти мають можливість обирати базу практики, в якій функціонують посади асистента вчителя/вихователя. Здобувачам варто повідомити кафедрального керівника практики про базу практики, аби той перевіряв наявність угоди про партнерство та співробітництво й у випадку її відсутності укласти таку, відповідно оформити відношення (Додаток 1). Здобувачі вищої освіти також мають можливість обрати базу практики з-поміж запропонованих керівником практики. Студенти також повинні повідомити про особливості графіка перебування в тому чи іншому закладі керівника практики, який, в свою чергу, може відвідати базу практики з метою перевірки присутності там здобувачів вищої освіти.

Під час проходження практики здобувачі:

- заповнюють картки спостереження за двома дітьми з особливими освітніми потребами на основі інформації отриманої від батьків, педагогів та самоспостереження, де встановлюються особливості психофізичного їхнього розвитку, які проявляються у навчальній діяльності та позанавчальній активності, визначають основні методи та прийоми надання психолого-педагогічної допомоги;
- займаються розробкою та впровадженням (спільно із педагогом) трьох конспектів з різних занять із прикладами адаптованих /модифікованих завдань;
- підбирають дидактичні ігри і вправи, фізкультхвилинки; виготовляють роздатковий матеріал до занять та ігор;
- розробляють рекомендації батькам дітей з особливими освітніми потребами щодо організації навчальної діяльності вдома, фізичного та психічного розвитку дитини.

Рекомендується розподілити час виконання завдань таким чином:

- перший-другий тижні (3 кредити, 90 год.) – заповнення карт спостереження за дітьми з ООП, проведення бесід з батьками та педагогами;
- третій-п'ятий тижні (4,5 кредити, 135 год.) – складання і впровадження занять психолого-педагогічного супроводу дітей із елементами адаптованих чи модифікованих завдань, ігор, вправ, фізкультхвилинок;
- шостий тиждень (1,5 кредити, 45 год.) – підготовка висновків за результатами проходження практики, надання рекомендацій батькам дітей з ООП.

У закладах, що є базою практики, здобувачі дотримуються встановленого режиму праці. Фотозйомка та ознайомлення з документацією відбувається лише з дозволу адміністрації. Здобувачі можуть робити робочі записи (поточний контроль). Письмове оформлення завдань практики здійснюється у час, який відведений для самостійної роботи здобувача. Здобувачі здають матеріали практики та звіт впродовж тижня після її завершення (підсумковий контроль).

Оцінювання практики та вимоги до звітної документації.

Впродовж практики здобувачі готують наступні види робіт:

1. Щоденник практики, який повинен бути заповнений відповідно до вимог (Додаток 2).
Критерії оцінювання: використання професійної термінології, конкретний опис видів діяльності, правильність оформлення.
2. Результати спостереження (журнал спостереження; анкети, опитування батьків) за двома дітьми з особливими освітніми потребами
Критерії оцінювання: конкретність, коректність формулювань, використання професійної термінології
3. Індивідуальні програми розвитку дітей з особливими освітніми потребами (частина, за яку відповідає асистент вчителя).
Критерії оцінювання: послідовність планування, розлогість, деталізованість, коректність формулювань, наявність всіх складових частин програми.
4. Дидактичний матеріал та опис ігор, вправ, фізкультхвилинок для дітей відповідних нозологій.
Критерії оцінювання: розлогість, деталізованість, коректність формулювань.
5. Плани-конспекти трьох занять із елементами адаптованих чи модифікованих завдань з дітьми з особливими освітніми потребами.
Критерії оцінювання: використання професійної термінології, ґрунтовне ознайомлення з наявним порушенням, послідовність, чіткість.
6. Рекомендації батькам трьох дітей з особливими освітніми потребами.
Критерії оцінювання: чіткість, лаконічність, доцільність, змістовність.

7. Самоаналіз проходження практики (звіт) (Додаток 4).

Критерії оцінювання: повнота і змістовність звіту; зазначення всіх видів роботи, які студент виконував під час практики; короткий аналіз тих видів діяльності, які викликали найбільші труднощі, встановлення їхніх причин; формулювання рекомендацій та зауважень щодо організації та проведення ознайомлення практики.

Критерії оцінювання завдань

№	Вид діяльності здобувачів вищої освіти	Термін виконання	Кількість балів
1.	Заповнення інформації щодо спостереження за дітьми з ООП, проведення бесід з батьками та педагогами	I- II тижні	20
2.	Складання і впровадження занять психолого-педагогічного супроводу дітей із елементами адаптованих чи модифікованих завдань, ігор, вправ, фізкультхвилинок	III -Vтижні	50
3.	Надання рекомендацій батькам дітей з ООП, підготовка висновків, самоаналіз проходження практики (звіт)	VI тиждень	20
4.	Оформлення та подача звітної документації	тиждень після закінчення практики	10
	Всього:		100

Захист практики.

Захист виробничої (педагогічної) практики відбувається на підсумковому занятті. Здобувачі вищої освіти презентують базу практики, де виконували завдання, демонструють фотоматеріали, рефлексують щодо розвитку власних умінь та навичок, визначають компетентності, які необхідно формувати, і визначають шляхи власного професійного розвитку. Керівники практики оцінюють ступінь глибини рефлексії, ґрунтовність виконаних завдань, якість представлених видів робіт.

ВИРОБНИЧА ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

**(спеціальність 016 Спеціальна освіта,
освітня програма «Спеціальна освіта (логопедія)»)**

4 курс

Виробнича психолого-педагогічна практика проводиться для здобувачів вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта першого (бакалаврського) освітнього рівня вищої освіти освітньої програми «Спеціальна освіта (логопедія)» у сьомому семестрі з відривом від академічних занять. Практика триває 5 тижнів (7,5 кредитів ЄКТС).

Мета практики – сформувати навички психолого-педагогічного дослідження дітей з особливими освітніми потребами, розвивати вміння здійснювати корекційно-розвивальну роботу, надавати допомогу під час навчальної діяльності

Завдання практики:

1. Провести дослідження психічного розвитку дітей з особливими освітніми потребами.
2. Здійснювати корекційно-розвивальну та супровідну педагогічну діяльність з дітьми з особливими освітніми потребами.
3. Консультувати батьків учнів з особливими освітніми потребами щодо особливостей фізичного та психічного розвитку дітей.
4. Здійснювати просвітницьку роботу серед педколективу з питань спеціальної та інклюзивної освіти.
5. Здійснити самоаналіз проходження практики (звіт).

За час проходження практики здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей:

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-12. Здатність організувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-17. Здатність до розуміння інклюзивних цінностей; застосування знань при здійсненні модифікацій та адаптацій змісту і методів навчання, у процесі проектування освітнього процесу та безпечного інклюзивного середовища.

Програмні результати навчання:

ПР1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

ПР2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

ПР3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

ПР4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

ПР5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньокорекційного процесу в різних типах закладів.

ПР10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

ПР11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

ПР12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

ПР18. Розробляти та демонструвати окремі елементи програми супроводу (педагогічного, медичного, психологічного, соціального) дітей різних нозологічних груп та їх батьків.

ПР19. Налагоджувати конструктивні стосунки із колегами в рамках роботи команди психолого-педагогічного супроводу.

Організація практики.

Здобувачі вищої освіти можуть самостійно обирати базу практики або ж спрямовуються до закладів освіти, в т.ч. спеціальних (дошкільних, шкільних), ІРЦ, і т.д., де мають можливість опановувати професійну діяльність вчителя-логопеда, асистента вихователя/вчителя, вчителя-дефектолога. Здобувачам слід поставити до відома кафедрального керівника практики про базу практики, аби той перевінив наявність угоди про партнерство та співробітництво й у випадку її відсутності укласти таку, відповідно оформити відношення (Додаток 1). Здобувачі повинні повідомити про особливості графіка перебування в тому чи іншому закладі керівника практики, який, в свою чергу, може відвідати базу практики з метою перевірки присутності там здобувачів вищої освіти.

Оскільки основна діяльність здобувачів освіти може проводитися з дітьми, які мають специфічні порушення (слуху, мовлення, зору, опорно-рухового апарату, інтелектуального розвитку), то це вимагає відповідної поглибленої теоретичної та практичної підготовки, опанування категоріального апарату, розуміння специфіки та етичних аспектів психолого-

педагогічного супроводу дітей з особливими потребами. З цією метою студенти повинні завчасно отримати консультацію у фахівців, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами та керівника практики. Враховуючи те, що завдання виробничої психолого-педагогічної практики можуть бути орієнтовані та апробовані в межах написання кваліфікаційної роботи, здобувачі вищої освіти мають право консультуватися також із науковими керівниками.

Під час проходження практики здобувачі вищої освіти:

- проводять індивідуальні дослідження фізичного та психічного розвитку чотирьох дітей з особливими освітніми потребами, заповнюють карти спостереження за дітьми з особливими освітніми потребами, де встановлюють особливості психофізичного розвитку дитини, які проявляються у навчальній діяльності та позанавчальній активності, визначають основні методи та прийоми надання психолого-педагогічної допомоги (наприклад, заповнюють мовленнєві картки);
- розробляють та апробують програми корекційно-розвивальної роботи з чотирма дітьми з особливими освітніми потребами (підбір дидактичних ігор і дидактичних вправ, фізкультхвилинок; виготовлення роздаткового матеріалу до занять та ігор);
- розробляють діагностичний, стимульний, корекційний матеріал для проведення і діагностики занять;
- готують рекомендацій та проводять консультацію батькам дітей з особливими освітніми потребами щодо покращення фізичного та психічного розвитку дитини, особливості організації навчання та розвитку вдома (виконання домашніх завдань);
- здійснюють просвітницьку роботу серед педколективу з питань спеціальної та інклюзивної освіти;
- здійснюють самоаналіз проходження практики: рефлексія досвіду проходження практики та складання програми саморозвитку.

Рекомендується розподілити час виконання завдань таким чином:

- перший тиждень (1,5 кредити, 45 год.) – проведення індивідуальних досліджень фізичного та психічного розвитку чотирьох дітей з особливими освітніми потребами; заповнення карти спостереження за дітьми з особливими освітніми потребами;
- другий-третій тижні (3 кредити, 90 год.) – розробка та впровадження елементів програми психолого-педагогічного супроводу дітей різних нозологічних груп та їх батьків; здійснення корекційно-розвиткової роботи;
- четвертий тиждень – (1,5 кредити, 45 год.) – підготовка висновків за результатами надання педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами; розробка рекомендацій та консультування батьків дітей з особливими освітніми потребами;
- п'ятий тиждень (1,5 кредити, 45 год.) – проведення просвітницької роботи серед педколективу з питань спеціальної та інклюзивної освіти.

У закладах, що є базою практики, здобувачі дотримуються встановленого режиму праці. Фотозйомка та ознайомлення з документацією відбувається лише з дозволу адміністрації. Здобувачі можуть робити робочі записи (поточний контроль). Письмове оформлення завдань практики здійснюється у час, який відведений для самостійної роботи здобувача. Здобувачі здають матеріали практики та звіт впродовж тижня після її завершення (підсумковий контроль).

Оцінювання практики та вимоги до звітної документації.

Впродовж практики здобувачі готують наступні види робіт:

1. Щоденник практики, який повинен бути заповнений відповідно до вимог (Додаток 2).
Критерії оцінювання: використання професійної термінології, конкретний опис видів діяльності, правильність оформлення.
2. Заповнені карти спостереження та діагностики чотирьох дітей з ООП.

- Критерії оцінювання:* конкретність, коректність формулювань, використання професійної термінології
- Програми корекційно-розвиткових занять з чотирма дітьми з особливими освітніми потребами.
Критерії оцінювання: розлогість, деталізованість, коректність формулювань, наявність всіх складових частин програми.
 - Рекомендації батькам дітей з особливими освітніми потребами щодо покращення фізичного та психічного розвитку дитини, особливості організації навчання та розвитку вдома (виконання домашніх завдань) (у вигляді буклетів).
Критерії оцінювання: чіткість, лаконічність, доцільність; у вигляді буклетів.
 - Висновки за результатами надання педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами.
Критерії оцінювання: змістовний аналіз характеру наданої допомоги та доцільності впровадження окремих видів взаємодії, визначення знань, умінь та навичок, які необхідно в собі розвинути для планування подальшої роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.
 - План та звіт про проведення просвітницької роботи серед педколективу з питань спеціальної та інклюзивної освіти.
Критерії оцінювання: глибина та розлогість матеріалу, фото, дописи у соціальних мережах.
 - Самоаналіз проходження практики (звіт) (Додаток 4).
Критерії оцінювання: повнота і змістовність звіту; зазначення всіх видів роботи, які студент виконував під час практики; короткий аналіз тих видів діяльності, які викликали найбільші труднощі, встановлення їхніх причин; формулювання рекомендацій та зауважень щодо організації та проведення ознайомлення практики.

Всі матеріали виробничої психолого-педагогічної практики оформляються в загальну папку. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку, на якій зазначаються прізвище та ім'я студента-практиканта, факультет та група; прізвища керівників від університету та бази практики; вид практики; термін проходження; назва бази практики.

Критерії оцінювання завдань:

№	Вид діяльності здобувача вищої освіти	Термін виконання	Кількість балів
1.	Виконання завдань практики (спостереження, корекційно-розвивальна діяльність, розробка дидактичного матеріалу).	I- V тижні	25
2.	Виконання індивідуальних завдань	I- V тижні	25
3.	Оформлення звітної документації	V тиждень	20
4.	Своєчасність подачі звітної документації	тиждень після закінчення практики	5
5.	Самоаналіз проходження практики (звіт)	V тиждень	25
Всього:			100

Захист практики.

Захист виробничої психолого-педагогічної практики відбувається на підсумковому занятті. Здобувачі вищої освіти презентують базу практики, фотоматеріали, рефлексують щодо розвитку власних умінь та навичок, визначають компетентності, які необхідно формувати, і визначають шляхи власного професійного розвитку. Керівники практики оцінюють ступінь глибини рефлексії, ґрунтовність виконаних завдань, якість представлених видів робіт.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ З ОСНОВАМИ ЛОГОПЕДІЇ

**(спеціальність 016 Спеціальна освіта,
освітня програма «Спеціальна освіта (логопедія)»)**

4 курс

Виробнича практика зі спеціальної освіти з основами логопедії проводиться для здобувачів вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта першого (бакалаврського) освітнього рівня вищої освіти освітньої програми «Спеціальна освіта (логопедія)» у восьмому семестрі з відривом від академічних занять. Практика триває 8 тижнів (12 кредитів ЄКТС).

Мета практики – поглибити логопедичні та психолого-педагогічні знання, формувати практичні вміння і навички використання отриманих знань для корекції порушень мовлення, ознайомитися з видами та способами діяльності учителя-логопеда, закріплення практичних навичок проведення індивідуальної та групової роботи, спрямованої на вивчення і дослідження мовленнєвого розвитку дітей, визначення їхніх особливостей через проведення діагностичних досліджень, формувати навички підготовки, розроблення і проведення різноманітних навчально-розвивальних та корекційних занять з дітьми різного віку, які мають порушення мовленнєвого розвитку.

Завдання практики:

1. Здійснити педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами.
2. Організувати і провести навчальну та корекційно-розвивальну роботу з дітьми з особливими потребами.
3. Консультувати батьків дітей з особливими освітніми потребами щодо організації навчальної діяльності вдома та фізичного і психічного розвитку їхніх дітей.
4. Формувати практичні вміння та навички з обстеження стану мовлення дітей із тяжкими порушеннями мовлення.
5. Удосконалити діагностичні вміння і навички, необхідні для всебічного вивчення дітей із мовленнєвими порушеннями, провести корекційну логопедичну роботу з ними.
6. Сприяти формуванню практичних умінь щодо організації і методики проведення освітньої роботи з дітьми.
7. Здійснити самоаналіз проходження практики (звіт).

За час проходження практики здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей:

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньокорекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-17. Здатність до розуміння інклюзивних цінностей; застосування знань при здійсненні модифікацій та адаптацій змісту і методів навчання, у процесі проектування освітнього процесу та безпечного інклюзивного середовища.

Програмні результати навчання:

ПР3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

ПР4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

ПР5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньокорекційного процесу в різних типах закладів.

ПР6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

ПР8. Організувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

ПР10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

ПР12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

ПР14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

ПР16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

ПР17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

ПР19. Налагоджувати конструктивні стосунки із колегами в рамках роботи команди психолого-педагогічного супроводу.

Організація практики.

Здобувачі вищої освіти мають можливість обирати базу практики або ж спрямовуються до закладів, де можуть опанувати професійну діяльність логопеда. Здобувачам слід поставити до відома кафедрального керівника практики про базу практики, аби той перевіряв наявність угоди про партнерство та співробітництво й у випадку її відсутності укласти таку, відповідно оформити відношення (**Додаток 1**). Здобувачі повинні повідомити про особливості графіка перебування в тому чи іншому закладі керівника практики, який, в свою чергу, може відвідати базу практики з метою перевірки присутності там здобувачів вищої освіти.

Під час проходження практики здобувачі вищої освіти:

- проводять індивідуальні дослідження мовленнєвого розвитку чотирьох дітей з особливими освітніми потребами; заповнюють карти спостереження за чотирма дітьми з особливими освітніми потребами, де встановлюють особливості психофізичного розвитку дитини, які проявляються у навчальній діяльності та позанавчальній активності, визначають основні методи та прийоми надання логопедичної допомоги;

- розробляють та проводять із чотирма дітьми індивідуальні логопедичні заняття із постановки, автоматизації, диференціації свистячих звуків;
- розробляють та проводять із чотирма дітьми індивідуальні логопедичні заняття із постановки, автоматизація, диференціація шиплячих звуків;
- розробляють та проводять із чотирма дітьми індивідуальні логопедичні заняття із постановки, автоматизація, диференціація сонорних звуків (Л, Р);
- розробляють та проводять чотири фронтальних заняття (з формування елементарних математичних уявлень, з ліплення/малювання, з розвитку мовлення, знайомство з навколишнім світом);
- розробляють діагностичний, стимульний, корекційний матеріал для проведення занять;
- готують рекомендацій і проводять консультацію батькам дітей з особливими освітніми потребами щодо покращення фізичного, психічного та мовленнєвого розвитку дитини, особливості організації навчання та розвитку вдома (виконання домашніх завдань);
- проводять виховний захід для дітей з ООП;
- здійснюють самоаналіз проходження практики: рефлексія досвіду проходження практики (звіт).

Рекомендується розподілити час виконання завдань таким чином:

- перший-другий тижні (3 кредити, 90 год.) – знайомство із завданням і змістом освітньої роботи закладу, вивчення умов діяльності закладу для дітей із порушеннями мовлення; ознайомлення з оформленням дидактичного матеріалу і обладнанням кабінетів; аналіз розпорядку дня, ознайомлення з перспективним і щоденним плануванням фронтальних та індивідуальних занять.
Знайомство з організацією логопедичної роботи: ознайомлення з особливостями організації корекційно-розвиткової роботи та веденням документації. Спостереження і аналіз фронтального та індивідуальних занять логопеда. Знайомство із дітьми, вивчення їх особових справ, результатів психолого-педагогічного і логопедичного обстеження. Обговорення і узгодження індивідуального плану проведення обстеження дітей та графіків відкритих занять на період виробничої практики. Вивчення необхідної спеціальної навчальної і науково-методичної літератури. Комплексне вивчення дитячого контингенту групи: спостереження за дітьми в педагогічному процесі; вибір чотирьох дітей для проведення психолого-педагогічного і логопедичного обстеження. Проведення індивідуальних досліджень фізичного, психічного та мовленнєвого розвитку чотирьох дітей з особливими освітніми потребами; заповнення карти спостереження за дітьми з особливими освітніми потребами;
- третій-шостий тижні (4 кредитів, 180 год.) – розробка та проведення індивідуальних логопедичних занять із постановки, автоматизація, диференціація свистячих звуків, шиплячих звуків, сонорних звуків (Л, Р); проведення чотирьох фронтальних занять (з формування елементарних математичних уявлень, з ліплення/малювання, з розвитку мовлення, знайомство з навколишнім світом).
- сьомий-восьмий тижні (3 кредити, 90 год.) – підготовка висновків за результатами надання педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами; розробка рекомендацій та консультування батьків дітей з особливими освітніми потребами; проведення виховного заходу.

У закладах, що є базою практики, здобувачі дотримуються встановленого режиму праці. Фотозйомка та ознайомлення з документацією відбувається лише з дозволу адміністрації. Здобувачі можуть робити робочі записи (поточний контроль). Письмове оформлення завдань практики здійснюється у час, який відведений для самостійної роботи здобувача. Здобувачі здають матеріали практики та звіт впродовж тижня після її завершення (підсумковий контроль).

Оцінювання практики та вимоги до звітної документації.

Впродовж практики здобувачі готують наступні види робіт:

1. Щоденник практики, який повинен бути заповнений відповідно до вимог (Додаток 2).
Критерії оцінювання: використання професійної термінології, конкретний опис видів діяльності, правильність оформлення.
2. Заповнені карти спостереження та діагностики чотирьох дітей з особливими освітніми потребами.
Критерії оцінювання: конкретність, коректність формулювань, використання професійної термінології
3. Програми логопедичних індивідуальних занять з чотирма дітьми із постановки, автоматизація, диференціація свистячих звуків, шиплячих звуків, сонорних звуків (Л, Р).
Критерії оцінювання: розлогість, деталізованість, коректність формулювань, наявність всіх складових частин програми.
4. Конспекти чотирьох фронтальних занять (з формування елементарних математичних уявлень, з ліплення/малювання, з розвитку мовлення, знайомство з навколишнім світом).
Критерії оцінювання: деталізованість, відповідність, застосування дидактичних матеріалів
5. Розгорнутий план виховного заходу.
Критерії оцінювання: лаконічність, доцільність, змістовність
6. Рекомендації батькам дітей з особливими освітніми потребами щодо покращення фізичного та психічного розвитку дитини, особливості організації навчання та розвитку вдома (виконання домашніх завдань)
7. *Критерії оцінювання:* чіткість, відповідність, доцільність, змістовність, у вигляді буклетів.
8. Висновки за результатами надання логопедичної та психолого-педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами.
Критерії оцінювання: змістовний аналіз характеру наданої допомоги та доцільності впровадження окремих видів взаємодії, визначення знань, умінь та навичок, які необхідно в собі розвинути для планування подальшої роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.
9. Звіт за результатами проходження практики (Додаток 4).
Критерії оцінювання: Звіт студента про проходження виробничої практики зі спеціальної освіти з основами логопедії складається на основі записів у щоденнику. У звіті повинна бути конкретно описана робота, що особисто виконана студентом, в якому підсумовується загальна кількість здійснених спостережень, консультацій, проведених занять тощо. Частиною підсумкового звіту є опис практичних навичок і вмінь, яких набули студенти під час практики, опис видів практичної роботи, можуть наводитись методи діагностичної та корекційної роботи з дітьми та результати цієї роботи.

Всі матеріали виробничої практики зі спеціальної освіти з основами логопедії оформляються в загальну папку. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку, на якій зазначаються прізвище та ім'я студента-практиканта, факультет та група; прізвища керівників від університету та бази практики; вид практики; термін проходження; назва бази практики.

Критерії оцінювання завдань:

№	Вид діяльності здобувачів вищої освіти	Термін виконання	Кількість балів
1.	Знайомство із закладом, роботою логопеда, документацією, здійснення досліджень мовленнєвої діяльності дітей	I-II тижні	20
2.	Розробка та проведення індивідуальних логопедичних занять із постановки, автоматизація, диференціація свистячих звуків, шиплячих звуків, сонорних звуків (Л, Р); проведення чотирьох фронтальних занять (з формування елементарних математичних уявлень, з ліплення/малювання, з розвитку мовлення, знайомство з навколишнім світом).	III-VI тижні	50
3.	Розробка рекомендації батькам дітей, які потребують допомоги логопеда; проведення виховного заходу. Самоаналіз проходження практики (звіт)	VIII тиждень	20
4.	Своєчасність подачі звітної документації	тиждень після закінчення практики	10
	Всього:		100

Захист практики.

Захист виробничої практики зі спеціальної освіти з основами логопедії відбувається на підсумковому занятті. Здобувачі вищої освіти презентують базу практики, де виконували завдання, фотоматеріали, рефлексують щодо розвитку власних умінь та навичок, визначають компетентності, які необхідно формувати, і визначають шляхи власного професійного розвитку. Керівники практики оцінюють ступінь глибини рефлексії, ґрунтовність виконаних завдань, якість представлених видів робіт.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО НАВЧАЛЬНИХ ТА ВИРОБНИЧИХ ПРАКТИК

Базова література:

1. Брушневська І. М., Цимбалюк О. Л. Корекційно-педагогічні проекти в роботі з дітьми з особливими потребами. *Логопед.* 2015. № 8. С. 34–40.
2. Волошина О. Підготовка майбутніх учителів до навчально-виховної роботи в умовах інклюзивного середовища. *Особлива дитина: навчання і виховання.* Київ : Пед. преса, 2017. № 1. С. 31–39.
3. Давидюк М. Використання потенціалу дитячої субкультури для створення інклюзивного освітнього простору. *Особлива дитина: навчання і виховання.* Київ : Пед. преса, 2017. № 1. С. 40–47.
4. Колупасва А. Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі. *Особлива дитина: навчання і виховання.* Київ : Пед. преса, 2014. № 3. С. 7–12.
5. Кудряченко О. С. Логопедичні картки як засіб корекції порушень структури мовлення. *Логопед.* 2017. № 5. С. 7–11.
6. Ленів З. Підготовка кадрів для створення оптимальних умов дітям із порушеннями психофізичного розвитку в інклюзивному середовищі. *Особлива дитина: навчання і виховання.* Київ : Пед. преса, 2014. № 3. С. 13–19.
7. Литовченко С. Навчально-реабілітаційний центр як сучасна форма організації освіти дітей з порушенням слуху. *Особлива дитина: навчання і виховання.* Київ : Пед. преса, 2017. № 1. С. 78–85.
8. Омельченко І. Концептуально-методичні підходи до розвитку мовленнєвої діяльності та спілкування у підлітків та юнаків із затримкою психічного розвитку. *Особлива дитина: навчання і виховання.* Київ : Пед. преса, 2017. № 1. С. 48–59.
9. Основи інклюзивної освіти / за заг. ред. Колупасової А. А. Київ : А. С. К., 2012. 307 с.
10. Пащенко О. В., Гриценко І. А., Софій Н. З. Інклюзивна освіта в умовах професійно-технічного навчального закладу: навч.-метод. посіб. Київ : Арт Економі, 2012. 183 с.
11. Сак Т. Організація навчання школярів із затримкою психічного розвитку різних психолого-педагогічних типів. *Особлива дитина: навчання і виховання.* Київ : Пед. преса, 2017. № 1. С. 13–20.
12. Синьов В. М. Психокорекційна педагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. Частина 1. Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 238 с.
13. Синьов В. М. Психокорекційна педагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. Частина 2. Навчання і виховання дітей. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 222 с.
14. Чеботарьова О., Гладченко І. Багатоаспектність корекційно-розвивальної роботи в освітніх закладах для дітей із порушенням опорно-рухового апарату. *Особлива дитина: навчання і виховання.* Київ : Пед. преса, 2017. № 1. С. 21–30.
15. Children with Special Educational Needs. Information Booklet for Parents. National Council for Special Education, 2014. 65 p. URL: <https://www.twirpx.com/file/2454963/>
16. Lani F. (ed.). The SAGE Handbook of Special Education. Sage Publications, 2013. 898 p. URL: <https://www.twirpx.com/file/3413274/>
17. Terry O. Assessing Learners With Special Needs. An Applied Approach / 7th edition. Pearson Education, Inc, 2012. 481 p. URL: <https://www.twirpx.com/file/1627161/>

Допоміжна література

1. Бартенева Л. І. Структура програми корекційно-розвивального навчання старших дошкільників із ФФНМ. Український логопедичний вісник. Збірник наукових праць. Київ : Актуальна освіта, 2010. Вип. 1. С. 11–15.
2. Дефектологічний словник : навчальний посібник / за редакцією В. І. Бондаря, В. М. Синьова. Київ : «МП Леся», 2011. 528 с.
3. Колупасва А. А., Савчук Л. О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : наук.-метод. посіб. Київ : Атопол, 2011. 272 с.
4. Мозолюк-Коновалова О. Формування основ образотворчої діяльності у дошкільників із синдромом Дауна засобами нетрадиційних технік зображення. *Особлива дитина: навчання і виховання*. Київ : Пед. преса, 2014. № 3. С. 90–97.
5. Чіркiна Н. І. Використання біоенергопластики в системі логокорекційної роботи. *Логопед*. 2016. № 5. С. 7–8.
6. Шеремет М. К. Логопедична робота при дислалії: матеріали до вивчення курсу «Логопедія». Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. 47 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка.: URL: <http://library.zu.edu.ua/> (дата звернення: 01.02.2024).
2. Закони України: URL: http://kodeksy.com.ua/zakoni_ukraini.htm (дата звернення: 01.02.2024).
3. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: URL: <http://nbuv.gov.ua/node/554> (дата звернення: 01.02.2024).
4. Положення про практику здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка. URL: https://zu.edu.ua/offic/pro_praktyku.pdf (дата звернення: 01.02.2024).

ДОДАТКИ

БЛАНК ВІДНОШЕННЯ

Ректору
Житомирського державного
університету імені Івана Франка
проф. Галині КИРИЧУК

(повна назва бази практики)

(власне ім'я, прізвище)

ВІДНОШЕННЯ

Адміністрація _____

(повна назва бази практики)

не заперечує проти проходження

_____ здобувачем(кою) вищої освіти _____

групи _____ форми навчання соціально-психологічного факультету

(прізвище, ім'я, по батькові практиканта)

Термін проходження практики з _____ по _____. Створення
необхідних умов для виконання програми практики гарантуємо.

Керівник _____

(підпис)

(Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

ЗРАЗОК ЗАПОВНЕННЯ ВІДНОШЕННЯ

Ректору
Житомирського державного
університету імені Івана Франка
проф. Галині КИРИЧУК
директора Житомирського
закладу дошкільної
освіти №34 Житомирської
міської ради
Анни ШЕВЧУК

ВІДНОШЕННЯ

Адміністрація Житомирського закладу дошкільної освіти №34 ЖМР не заперечує проти проходження виробничої (педагогічної) практики здобувача вищої освіти 4СБд-Спецо групи денної форми навчання соціально-психологічного факультету Сумовського Андрія Вікторовича.

Термін проходження практики з 35 лютого 2023 року по 41 травня 2023 року. Створення необхідних умов для виконання програми практики гарантуємо.

Директор

(підпис)

Анна ШЕВЧУК

ПЕЧАТКА

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид практики)

здобувача(ки) вищої освіти

(прізвище, ім'я, по батькові)

Соціально-психологічний факультет

Кафедра психології, логопедії та інклюзивної освіти

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Спеціалізація 016.01 Логопедія

курс, група

Здобувач(ка) вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув(ла) на підприємство, організацію, установу

МП
підприємства, організації, установи „____” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, ім'я ПРІЗВИЩЕ відповідальної особи)

Вибув(ла) з підприємства, організації, установи

МП
Підприємства, організації, установи “ ____ ” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, ім'я ПРІЗВИЩЕ відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики										Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Керівники практики:
 від Університету _____
(підпис) (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

від підприємства, організації, установи _____
(підпис) (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від закладу вищої освіти про проходження практики

Дата складання заліку „_____” _____ 20__ року

Оцінка:

за університетською шкалою _____

(словами)

кількість балів _____

(цифрами і словами)

за шкалою ЄКТС _____

Керівник практики від закладу вищої освіти

(підпис)

(Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

(Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

(Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

ЗРАЗОК ЗАПОВНЕННЯ ЩОДЕННИКА

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

виробничої психолого-педагогічної практики

здобувачки вищої освіти Терещук Наталії Антонівни.

Соціально-психологічний факультет

Кафедра психології, логопедії та інклюзивної освіти

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Спеціалізація 016.01 Логопедія

IV курс, група 46Бд-Спецо

Здобувачка вищої освіти Терещук Наталія Антонівна

прибула на підприємство, організацію, установу

ПЕЧАТКА

45 жовтня 2000 року

_____ директор Олена ГОРБАЧЕВСЬКА
(підпис)

Вибула з підприємства, організації, установи

ПЕЧАТКА

51 листопада 2000 року

_____ директор Олена ГОРБАЧЕВСЬКА
(підпис)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики								Відмітки про виконання	
		1	2	3	4	5	6	7	8		
1.	Знайомство з базою практики, психологічною службою, логопедом.	+									Виконано
2.	Опрацювання програми навчання дітей у навчальному закладі та календарного плану роботи. Планування своєї роботи з дітьми.	+									Виконано
3.	Знайомство з дітьми. Спостереження та проведення обстеження і діагностики дітей.		+								Виконано
4	Розробка власної програми для дітей з ООП		+								Виконано
5	Підготовка до проведення заняття. Проведення корекційно-розвиткового заняття для дітей «Загадкові картинки».		+								Виконано
6	Підготовка до заняття. Підбір матеріалів.			+							Виконано
7	Проведення заняття « Барви осені».			+							Виконано
8	Підготовка до колективного заняття з дітьми. Розробка конспекту. Підготовка презентації до заняття.				+						Виконано
9	Проведення заняття «Ввічливі слова творять дива»				+						Виконано
10	Підготовка до заняття. Підбір дидактичних матеріалів.					+					Виконано
11	Проведення індивідуального заняття з дитиною з дисграфією.					+					Виконано
12	Заповнення карток спостереження за дітьми з ООП						+				Виконано
13	Знайомство з батьками дітей. Бесіда «Поради та рекомендації батькам, що виховують дитину з ООП»								+		Виконано
14	Просвітницька робота серед учителів ІРЦ щодо питань інклюзивної освіти.								+		Виконано
15	Підготовка документації до звіту.									+	Виконано

Керівники практики:

від Університету
(підпис)

Ірина ДОЛІНЧУК

від підприємства, організації,
установи

Олена ГОРБАЧЕВСЬКА

Робочі записи під час практики

03.10.22(Понеділок) - знайомство з дітьми.

04.10.22(Вівторок) - знайомство з психологічною службою школи.

05.10.22(Середа) - ознайомлення з документацією практики.

06.10.22(Четвер) - спостереження за дітьми.

07.10.22(П'ятниця) - підбір методик роботи з дітьми.

10.10.22(Понеділок) - проведення діагностики кожного учня .

11.10.22(Вівторок) – розробка програми для дітей.

12.10.22(Середа) - Проведення корекційно- розв'язкового заняття для дітей «Загадкові картинки».

13.10.22(Четвер) - 14.10.22(П'ятниця) - підбір завдань для дитини з порушенням мовлення.

17.10.22(Понеділок) - ознайомлення з порушенням дитини.

18.10.22(Вівторок) - підбір методик роботи з дитиною.

19.10.22(Середа) - заповнення індивідуальної картки дитини з ротацізмом.

20.10.22(Четвер) - підбір завдань для дитини.

21.10.22(П'ятниця) - Проведення заняття “ Барви осені”.

24.10.22(Понеділок) - ознайомлення з порушеннями дітей.

25.10.22(Вівторок) - заповнення індивідуальних карток дітей.

26.10.22(Середа) – виготовлення дидактичного матеріалу.

27.10.22(Четвер) – розробка презентації до заняття.

28.10.22(П'ятниця) - проведення заняття «Ввічливі слова творять дива».

31.10.22(Понеділок) - ознайомлення з порушенням дитини.

01.11.22(Вівторок) - підбір методик роботи з дитиною.

02.11.22(Середа) - заповнення індивідуальної картки дитини з дисграфією.

03.11.22(Четвер) - підбір завдань для дитини.

04.11.22(П'ятниця) - проведення заняття «Наші пальчики писали»

07.11.22(Понеділок) - 08.11.22(Вівторок) – виконання записів до карток спостереження

09.11.22(Середа) - підготовка до зустрічі з батьками

10.11.22(Четвер) - 11.11.22(П'ятниця) – підбір інформації та цікавих тем для батьків дітей.

14.11.22(Понеділок) - знайомство з батьками

15.11.22(Вівторок) - підготовка інформації для батьківського колективу.

16.11.22(Середа) – бесіда «Поради та рекомендації батькам, що виховують дитину з ООП»

17.11.22(Четвер) -.18.11.22(П'ятниця) - проведення просвітницької роботи серед учителів ІРЦ щодо питань інклюзивної освіти.

21.11.22(Понеділок) - збір документації.

22.11.22(Вівторок) - підготовка щоденника з практики

23.11.22(Середа) - підготовка щоденних записів.

24.11.22(Четвер) - підготовка звіту щодо практики.

25.11.22(П'ятниця) - здача документації.

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці

Здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Терещук Наталія Антонівна проходила виробничу практику з 3 жовтня по 25 листопада. У процесі практики студентка ознайомила з організацією роботи логопеда: документацією, устаткуванням логопедичного кабінету, графіком роботи, графіком проведення індивідуальних, групових та фронтальних занять, формами звітності логопеда, особливостями культурно-просвітницькою роботою серед батьків, педагогів даного навчального закладу. Студенткою були вивчені нормативні документи, діагностичні методики, корекційні програми, особисті справи та матеріали, представлені в кабінеті логопеда. Було проведено спостереження за роботою логопеда та вихователів логопедичних груп, за поведінкою дітей на заняттях індивідуальних і фронтальних, роботою педагогів з психологічної точки зору.

Терещук Наталія відвідувала проведені індивідуальні та групові заняття з дітьми, а також сама проводила такі заняття. Підготовлено матеріал для логопеда, вихователів. Зроблена підбірка ігор для роботи батьків вдома з дітьми, проведена бесіда з батьками «Поради та рекомендації батькам дітей з ООП».

У ході практики студентці вдалося встановити контакт з дітьми та педагогами. Всі проведені заняття мали високу результативність.

Проходження логопедичної практики дало мені позитивні результати а саме:

- Виробила вміння проводити різні види занять, застосовувати різні методи і форми роботи, які активізують пізнавальну діяльність дітей.
- Закріпила знання з фахових, спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін здобутих в Університеті та дала змогу застосовувати їх на практиці.

Рекомендуємо оцінити виробничу психолого-педагогічну практику Терещук Наталії Антонівни на оцінку «відмінно».

Керівник практики від підприємства, організації, установи Житомирської спеціалізованої школи

(підпис)

ПЕЧАТКА

Олена ГОРБАЧЕВСЬКА

(Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

53 листопада 2000 року

ЦЯ СТОРІНКА ЗАПОВНЮЄТЬСЯ КЕРІВНИКАМИ ПРАКТИКИ
ВІД УНІВЕРСИТЕТУ

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Керівник практики: _____ **Ірина ДОЛІНЧУК**
(підпис)

Висновок керівника практики від закладу вищої освіти про проходження
практики

Дата складання заліку **56 листопада 2087** року

Оцінка:

за університетською шкалою **відмінно**

кількість балів **91 (дев'яносто один) бал**

за шкалою ЄКТС **A**

Керівник практики від закладу вищої освіти

_____ **Ірина ДОЛІНЧУК**

(підпис)

_____ **Олег МАЗЯР**

(підпис)

БЛАНК ЗВІТУ (для 1 курсу)

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Соціально-психологічний факультет
Кафедра психології, логопедії та інклюзивної освіти

ЗВІТ

за результатами проходження навчальної практики з вступу до спеціальності
здобувачки __ групи
денної (заочної) форми навчання
соціально-психологічного факультету
Житомирського державного університету імені Івана Франка

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

За час навчальної практики з вступу до спеціальності відвідала __ практичних занять.

Вивчала практичну діяльність вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, асистента вчителя/вихователя таких закладів: _____

Найбільші труднощі викликали такі види роботи як _____. Причинами цього вважаю те, що я недостатньо ознайомена з такими питаннями як _____, не мала досвіду роботи з _____.

Найбільший інтерес для мене становить робота вчителя-логопеда... вчителя-дефектолога... асистента вчителя/вихователя. Основна тематика його роботи є для мене близькою, оскільки _____.

Вважаю, що практика організована на _____ рівні. Хочу порекомендувати керівникам практики більше уваги приділити _____, зменшити _____, збільшити _____, розробити _____, звернути увагу на _____, доповнити базу закладів практики такими як _____.

Здобувач(к) __ групи

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Керівник навчальної практики з вступу до спеціальності

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Факультетський керівник

_____ (підпис)

Олег МАЗЯР

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ (для 1 курсу)

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Соціально-психологічний факультет
Кафедра психології, логопедії та інклюзивної освіти

ЗВІТ

за результатами проходження навчальної практики з вступу до спеціальності
здобувачки **16Бд-Спецо** групи
денної форми навчання
соціально-психологічного факультету
Житомирського державного університету імені Івана Франка
Климчук Вікторії Миколаївни

За час навчальної практики з вступу до спеціальності я відвідала 20 практичних занять.

Вивчила практичну діяльність вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, асистента вчителя/вихователя в закладах різного спрямування (спеціальний інклюзивний читальний зал, інклюзивно-ресурсний центр і спеціалізована школа). Також відвідала зустрічі з Мариною Кучеренко і Іваном Пасічником – практикуючими логопедами, Галиною Кострикіною – заступником директора з виховної роботи Житомирської спеціалізованої школи №2, Верещак Людмилою – директором ІРЦ. Додатково, я ще переглядала її вебінари дітей з ООП .

За час практики я ознайомилася зі структурою інклюзивних ресурсних центрів та інших освітніх закладів, відповідною нормативною документацією, розширила уявлення про зміст, форми, методи та специфіку їхньої роботи, поглиблювала знання із спеціальної освіти, розвиваючи уміння відмежовувати область компетентності(здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб; здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації; усвідомлення сучасних концепцій і теорії функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами).

Під час практики у мене не виникало труднощів, я щоденно дізнавалася багато корисної інформації стосовно майбутньої професії. Найбільший інтерес для мене становить робота саме логопеда. За допомогою практики я дізналася більше особливостей цього напрямку роботи. Основна тематика роботи даного спеціаліста є для мене близькою, оскільки він працює переважно з дітьми, формуючи і коригуючи у них правильне мовлення, темп і ритм голосу. Я вважаю, що практика організована на високому рівні і хочу порекомендувати доповнити базу практики соціально-психологічними закладами та реабілітаційними центрами.

Здобувачка 16Бд-Спецо групи

Вікторія КЛИМЧУК

Керівник навчальної практики з вступу до спеціальності

Людмила КОТЛОВА

Факультетський керівник

Олег МАЗЯР

БЛАНК ЗВІТУ (для 2, 3, 4 курсів)

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Соціально-психологічний факультет
Кафедра психології, логопедії та інклюзивної освіти

ЗВІТ

здобувача вищої освіти _____

Група _____

Керівник практики _____

База практики _____

За час проходження практики виконано наступні види робіт:

Здобуті вміння та навички:

Висновки щодо готовності виконувати професійні завдання такого штибу:

Основні труднощі у виконанні завдань практики:

Пропозиції щодо вдосконалення проведення практики:

Здобувач(ки) ___ групи _____ (підпис) _____ (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Керівник практики _____ (підпис) _____ (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Факультетський керівник _____ (підпис) Олег МАЗЯР

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ (для 2,3,4 курсу)

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Соціально-психологічний факультет
Кафедра психології, логопедії та інклюзивної освіти

ЗВІТ

про проходження виробничої психолого-педагогічної практики

здобувачки вищої освіти **Ігнатюк Діани Олександрівни**
Група **46Бд-Спецо**
Керівник практики **Долінчук Ірина**
База практики **Житомирська спеціальна школа ЖОР**

За час проходження практики виконано наступні види робіт¹:

1. Проведення індивідуальних досліджень фізичного та психічного розвитку чотирьох дітей з особливими освітніми потребами.
Заповнення карти спостереження за дітьми з особливими освітніми потребами, де встановлюють особливості психофізичного розвитку дитини, які проявляються у навчальній діяльності та позанавчальній активності, визначають основні методи та прийоми надання психолого-педагогічної допомоги (наприклад, заповнюють мовленнєві картки).
2. Розроблення програми корекційно-розвивальної роботи з чотирма дітьми з особливими освітніми потребами (підбір дидактичних ігор і дидактичних вправ, фізкультхвилинок; виготовлення роздаткового матеріалу до занять та ігор).
3. Розроблення діагностичний, стимульний, корекційний матеріал для проведення і діагностики занять.
4. Підготовка рекомендацій та проведення консультацій батькам дітей з особливими освітніми потребами щодо покращення фізичного та психічного розвитку дитини, особливості організації навчання та розвитку вдома (виконання домашніх завдань).
5. Здійснення просвітницької роботи серед педколективу з питань спеціальної та інклюзивної освіти.
6. Здійснення самоаналізу проходження практики.

Здобуті вміння та навички:

- 1.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 2.Здатність працювати в команді.
- 3.Здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань. Застосовувати методи, прийоми, форми, засоби реабілітації і корекційного навчання та виховання, відповідно до нозологічних характеристик дитини.
- 4.Здатність здійснювати освітньо-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з порушеннями розвитку (мовлення, слуху, зору, інтелекту, опорно-рухового апарату тощо) в спеціальних та інклюзивних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах; реабілітаційних установах тощо.
- 5.Здатність дотримуватись основних правил організації навчального, корекційного, навчально-реабілітаційного процесів.

6.Здатність організувати власну корекційно-педагогічну діяльність, самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних корекційно-педагогічних технологій.

8.Здатність володіти засобами та методами корекції пізнавальних психічних процесів, мовлення, сенсорних порушень, порушень опорно-рухових функцій, емоційно-вольової сфери в процесі виховання дітей.

9. Володіти культурою спілкування, його формами, способами, вербальними і невербальними засобами.

10. Організувати і проводити психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Висновки щодо готовності виконувати професійні завдання такого штибу:

Під час проходження практики я зрозуміла, що не достатньо мала знань і досвіду, але в основному практика дає багато умінь та навичок. Тому мій висновок що потрібно не тільки вивчати, але і практикувати.

Основні труднощі у виконанні завдань практики:

Основні труднощі виникали під час заняття з дітьми з розладами поведінки у вигляді гіперактивності, імпульсивності, порушення соціальної взаємодії та комунікації.

Пропозиції щодо вдосконалення проведення практики:

Пропозицій немає

Здобувач(ки) ___ групи

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Керівник практики

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Факультетський керівник

_____ (підпис)

Олег МАЗЯР